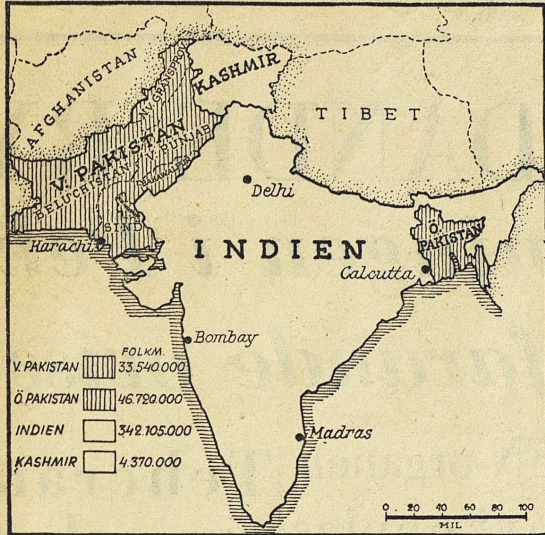

PAKISTAN

UPPRÄTTANDET av staten Israel med dess religiösa eller kanske snarare traditionella grundval — en stor del av folket känner sig ju som judar utan att vara judar till religionen, och någon judisk "ras" finns inte — hör till vår tids märkligaste och mest diskuterade händelser. Lika egendomligt är att en statsbildning, byggd uteslutande på religiös samhörighet, uppstod i Indien då engelsmännen år 1947 definitivt uppgav sitt välde. Ännu några år tidigare hade tanken på en självständig muhammedansk stat, ett Pakistan, allmänt ansetts vara helt verklighetsfrämmande, en fantasi hos ett fåtal entusiaster. År 1936 förklarade Pandit Nehru, nu Indiens premiärminister, att "politiskt är denna idé orimlig. Ekonomiskt är den fantastisk; den är knappast värd att tas upp till diskussion." Liknande uttalanden gjordes vid denna tid och även långt senare av engelska experter och av representativa indiska muhammedaner; ord som "löjlig", "absurd",

"ogenomförbar" var den ordnåra karaktärstiken av denna plan. Själva ordet Pakistan tycktes visa det konstlade i den muhammedanska ligan krav: ordet hade bildats genom hopfogande av bokstäver i namnen på de muhammedanska staterna och provinserna i Asien (Punjab, Kashmir, Iran, Sind osv.).

Den första mera grundliga redogörelsen för den nya statens tillkomst och viktigaste problem har givits av en engelsk Indienspecialist, Richard Symonds (*The Making of Pakistan*, Faber and Faber, 12/6 s.). Både inom och utom England har boken fått det starkaste erkännande för vederhäftighet och objektivitet. Även den icke sakkunnige kan betyga att arbetet är utomordentligt innehållsrikt och att författaren behandlar de omstridda frågorna med den största försiktighet.

Kritiken av den engelska politiken har ofta hävdats att Indiens uppdelning var ett uttryck för grundsatsen om att "söndra och härska". Att denna grundsats ständigt framträtt i den engelska politiken i Indien — den är den självfallna utgångspunkten för all s. k. maktpolitik — är ostridigt. Men för uppdelningen av Indien kan engelsmännen inte rimligen anklagas. "England fann Indien delat och lämnade det delat." Så länge engelsmännen monopoliserade makten var motsättningen mellan hinduer och muhammedaner av relativt ringa betydelse, eller riktigare, denna motsättning kunde inte komma till politiskt uttryck och bli politiskt väsentlig. Med den ökade självstyrelsen slog oviljan mellan de båda största folkgrupperna ut i öppen konflikt, och då självständighets-

kravet erkändes var det omöjligt för de båda parterna att nå enighet. Det måste ihågkommas att de engelsmän som var ansvariga för Indiens styrelse betonade värdet av ett enigt Indien, att engelsmännen i det längsta verkade för en lösning på denna linje och att det i sista hand helt enkelt var de båda indiska folkgruppernas ledare som framtving och godtog uppdelningen.

Den aktiva parten var härvid naturligtvis den muhammedanska minoriteten, som fruktade hinduiskt förtryck i ett odelat Indien. Till en början hade hinduer och muhammedaner samverkat i den indiska kongressen, dvs. det parti som i första rummet verkat för utsträckt självstyrelse. År 1909 bildades emellertid — i känslan av att den hinduiska majoriteten kunde bli förtryckare av minoriteten — den muhammedanska ligan, som ville arbeta dels för "lojalitet mot den brittiska regeringen", dels för "att skydda och främja de indiska muhammedanernas politiska rättigheter och intressen". Denna organisation blev sedermera, då självständighetsfrågan alltmer aktualiserades, under Jinnahs ledning ett or-

gan för idén om Pakistan. Särskilt efter 1935 års författningsreform blev striden hård. Platserna i provinsparlamenten (det i den nya författningen förutsedda centralparlamentet upprättades först efter kriget) fördelades mellan hinduer och muhammedaner, och det visade sig i regel omöjligt att uppnå ett gott samarbete mellan de båda fraktionerna; flertalet hinduiska platser gick till kongresspartiet, flertalet muhammedanska platser till muhammedanska ligan. År 1940 antog ligan den s. k. Pakistanresolutionen, som gick ut på uppdelning efter religion. Då 1945 både en centralförsamling för Indien och provinsförsamlingar valdes efter segregationsprincipen erövrade Jinnah alla muhammedanska platser i centralförsamlingen och 446 av 495 muhammedanska platser i provinsförsamlingarna. Pakistan hade därmed blivit praktiskt

taget hela den muhammedanska minoritetens program.

De stora svårigheter som mött och möter den nya statsbildningen skildras ingående av Symonds: omflyttningen av många miljoner mellan Pakistan och Indien, de fruktansvärda massakrerna vid de båda nya staternas upprättande, kommunikationen mellan Östra och Västra Pakistan, tvisten om Kashmir, där härskaren är hindu, men en överväldigande folkmajoritet muhammedansk. Den ideologi som behärskar den nya staten påminner i mycket om den turkiska: muhammedanismen, som är det enandeandet, tolkas i relativt liberal åiktning, tendenser till industrialisering i statlig regi framträder här som i andra primitiva demokratier, den antikommunistiska hållningen är klar. Ur västmaktssynpunkt ligger en fara däri att om Pakistan ej stöds av USA och England, ett hot från Indien kan driva landet att söka stöd hos Ryssland.

HERBERT TINGSTEN

Juni 13 l. 5 k. 3 ml.

4 m. 2 a.

S: 27